

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 585/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen energian- ja sähköntuotannon ulkomaisesta omistuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Janne Heikkisen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 585/2022 vp:

Millä tavoin kriittisen infrastruktuurin omistussuhteita valvotaan, miten pitkän aikavälin vaikutusta arvioidaan kriittisen infrastruktuurin luvanvaraisissa omistussuhteissa ja miten valtioneuvosto varmistaa, ettei suomalainen sähkön- ja lämmöntuotanto päädy autotääräisten valtionyhtiöiden omistukseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Keskeisimpien energia-alan kriittisen infrastruktuurin omistussuhteiden valvonta on varmistettu valtion omistuksella kriittistä infrastruktuuria operoivissa yhtiöissä sekä vahvistamalla näille yhtiöille strateginen intressi ja asettamalla yhtiöille valtion vähimmäisomistusosuus. Energia-alalla tällaisia valtionyhtiöitä ovat sähkön kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj, kaasun siirtoverkkoyhtiö Gasgrid Finland Oy, sähkö- ja lämpöyhtiö Fortum Oyj, kaasuyhtiö Gasum Oy, öljy-yhtiö Neste Oyj sekä biopolttoaineyhtiö Neova Oy. Valtion omistusosuus näissä yhtiöissä ei voi laskea alle eduskunnan vahvistaman minimitason. Fingrid Oyj:n yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen mukaan valtio kontrolloi myös muiden omistajien mahdollisia osakkeiden myyntejä.

Ulkomaalaisia yritysostoja ja sijoituksia, jotka kohdistuvat Suomeen rekisteröityihin turvallisuuskriittisiin kohteisiin arvioidaan ja seurataan työ- ja elinkeinoministeriössä ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain (172/2022) nojalla. Ulkomaalaisia yritysostoja koskevassa seuranta- ja vahvistusmenettelyssä arvioidaan mahdollisen erittäin tärkeän kansallisen edun vaarantumista maanpuolustuksen, yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen (ml. huoltovarmuus), kansallisen turvallisuuden sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden turvaamisen näkökulmasta. Kuhunkin tapaukseen pyydetään työ- ja elinkeinoministeriön tukena toimivan viranomaisverkoston lausunnot ja tapauskohtaisesti arvioita myös muilta viranomaisilta. Lisäksi tehdään asianmukaiset riskiarviot. Erittäin tärkeän kansallisen edun vaatiessa voidaan rajoittaa vaikutusvallan siirtymistä ulkomaalaisille sekä ulkomaisille yhteisöille ja säätiöille seurannan kohteena olevissa yrityksissä.

Yritystostolla tarkoitetaan laissa toimintaa, jonka johdosta EU- tai EFTA-alueen ulkopuolinen ulkomainen omistaja hankkii tietyn määräosuuden, äänivallan tai vastaavan tosiasiallisen vaikutusvallan osakeyhtiössä tai muussa seurannan kohteessa. Puolustusteollisuusyrityksin kohdistuvissa yritysostoissa ulkomaiseksi omistajaksi katsotaan myös EU- tai EFTA-alueelle sijoittautuneet ostajat.

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot, esim. huoltovarmuuden kannalta kriittinen infrastruktuuri, kuten sähköjakeluverkot, ovat lain mukaisina seurannan kohteina. Työ- ja elinkeinoministeriön käsiteltäväksi tulee kuitenkin rajattu osuus ulkomaalaisista yritysostoista omistajanvaihdostilanteissa.

Valvontaa toteutetaan ulkomaalaisten yritysostojen seurannan lisäksi myös valvomalla EU- ja ETA-alueiden ulkopuolisten tahojen kiinteistöankintoja Suomessa. Lupamenettelyn viranomaisena toimii puolustusministeriö. Lupa kiinteistön hankinnalle voidaan myöntää, jos hankinnan ei arvioida vaikeuttavan muiden tekijöiden ohella huoltovarmuuden ja turvallisuuden varmistamista.

Tuulivoimahankkeille on tyypillistä, että hankekehittäjät eivät osta vaan vuokraavat tuulipuistojen tarvitsemat alueet. Suomen aluevesillä vuokrauksesta vastaa Metsähallitus. Suomen talousvyöhykkeelle sijoittuvien tuulivoimapuistojen rakentamiseen ja käyttämiseen on haettava Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) mukainen valtioneuvoston suostumus. Talousvyöhykkeen käytön luvitusta sääntelee YK:n merioikeusyleissopimus. Talousvyöhykkeellä, joka on kansainvälistä merialuetta, ei ole olemassa yksityisiä omistusoikeuksia. YK:n merioikeusyleissopimus ei anna mahdollisuutta asettaa lupamenettelyssä luvan hakijan kansallisuuteen liittyviä ehtoja.

Helsingissä 24.11.2022

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

VN/30998/2022-TEM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: